

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7
tel.: 234 665 111, fax: 234 665 444
posta@uouu.cz, www.uouu.cz

Čj. UOOU-01450/23-3

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) jako nadřízený orgán příslušný podle ustanovení § 16a odst. 4 ve spojení s ustanovením § 20 odst. 4 a 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, rozhodl o stížnosti žadatele pana Tomáše Fürsta, nar. 2. 4. 1978, trvale bytem Polská 52, 772 00 Olomouc (dále jen „žadatel“), na postup Univerzity Palackého v Olomouci, se sídlem Křížovského 8, 771 47 Olomouc, při vyřizování žadatelovy žádosti o informace ze dne 11. 2. 2023, takto:

Výše úhrady nákladů za poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, stanovená oznámením Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 7. 3. 2023, zn. PR 131/2023, se dle ustanovení § 16a odst. 7 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, **snižuje z částky 12 340,- Kč na částku 8 660,- Kč.**

Odůvodnění

I.

Vymezení věci

[1] Žadatel dne 11. 2. 2023 požádal prostřednictvím e-mailu Univerzitu Palackého v Olomouci (dále též „povinný subjekt“ či „UPO“) o poskytnutí následujících informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „InfZ“):

„Prosím o anonymizovaný seznam celkových hrubých mezd (včetně odměn, příplatků a osobního ohodnocení), výše úvazku (pokud došlo v průběhu roku ke změně výše úvazku, tak průměrnou hodnotu) a mzdové třídy, které byly v roce 2019, 2020, 2021 a 2022 vyplaceny zaměstnancům, kteří pracují na rektorátě UP.

Seznam může vypadat například takto: (...)

Nepožaduji žádné osobní údaje, ani údaje o pracovním zařazení či typu práce, ani jiné údaje, které by mohly vést k identifikaci konkrétního pracovníka.

Dále žádám o sdělení celkových hrubých mezd (včetně odměn, příplatků a osobního ohodnocení) pracovníků na pozici rektora a kvestora za roky 2019, 2020, 2021 a 2022.

Dále žádám sdělení celkových hrubých mezd (včetně odměn, příplatků a osobního ohodnocení) pracovníků na pozici děkanů jednotlivých fakult (CMTF, FF, PdF, PŘF, LF, PF, FTK, FZV) a ředitele vysokoškolského ústavu za jednotlivé roky 2017-2022.

Prosím o doručení elektronicky a ve formátu, který umožňuje další zpracování dat, například ve formě excelovské tabulky.“

(dále jen „žádost“).

[2] Povinný subjekt uvědomil prostřednictvím e-mailu dotčené osoby o žadatelově žádosti a o skutečnosti, že budou žadateli sděleny požadované informace, které se jich týkají.

[3] Povinný subjekt žadateli zaslal prostřednictvím provozovatele poštovních služeb dne 24. 2. 2023 přípis z téhož dne, zn. PR 131/2023, jímž žadateli sdělil, že dle ustanovení § 14 odst. 7 písm. a) InfZ prodlužuje lhůtu pro vyřízení žádosti o deset dnů, jelikož jsou požadované informace vyhledávány a zpracovávány na více oddělených úřadovných povinného subjektu. Žadateli byla předmětná písemnost doručena dne 28. 2. 2023.

[4] Povinný subjekt následně dne 8. 3. 2023 žadatele přípisem ze dne 7. 3. 2023, zn. PR 131/2023, zasláným prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, vyzval k zaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací ve výši 12 340,- Kč dle ustanovení § 17 odst. 1 a 5 InfZ. K tomu povinný subjekt sdělil, že je připraven žadateli zaslat požadované informace v žadatelem specifikované podobě, v případě vyřízení předmětné žádosti se však jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, a sdělení těchto informací proto povinný subjekt podmínil zaplacením výše uvedené úhrady do 60 dnů od doručení oznámení o výši úhrady žadateli. Povinný subjekt dále uvedl, že požadované informace bylo potřeba získat v elektronické databázi, kdy tyto informace vyhledal zaměstnanec Centra výpočetní techniky a bylo je třeba získat pomocí sestavy ze systému SAP. Následně bylo potřeba získaná data upravit, vytvořit databázové struktury a importovat data. Zaměstnanec Centra výpočetní techniky pracoval s daty v databázi, aby výstupem získal export dat z této databáze. Tyto informace byly následně upraveny a dále s nimi pracoval zaměstnanec Oddělení řízení lidských zdrojů, který je doplnil o informace získané z jiných databází, data ověřil, zkontroloval výsledky a tyto výsledky následně konzultoval s vedoucím zaměstnancem tak, aby bylo zamezeno případným chybám. Mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací spatřoval povinný subjekt v tom, že bylo požadováno a vyhledáváno objemné množství informací, které nebylo možné získat jednoduchým vytvořením databáze ze systému SAP, nýbrž bylo potřeba vyřídit požadované informace z několika databází a tyto pak komparovat do požadované struktury. Povinný subjekt sdělil, že vzhledem k tomu, že je financován z veřejných prostředků, nemohl upustit od požadavku na úhradu mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací, a to ani z části, jelikož by se tím dopustil nevhodného nakládání s veřejnými prostředky. Povinný subjekt při výpočtu výše úhrady konzultoval svou vnitřní normu „R-B-21/10 Vyřizování žádostí o informace na Univerzitě Palackého v Olomouci“, která v příloze č. 1 obsahuje sazebník úhrad, jenž stanovuje jednotkovou úhradu za hodinu práce na mimořádně rozsáhlém vyhledávání informace dle mzdové třídy zaměstnance, který se na mimořádně rozsáhlém vyhledávání informace podílel. Povinný subjekt poskytl žadateli webový odkaz na zmíněný sazebník. Následně poskytl tabulku, v níž zaznamenal počet hodin strávených jednotlivými zaměstnanci povinného subjektu prací na vyhledávání informací dle žádosti na úkor jejich běžné agendy, a to takto: zaměstnanec CVT, vytvoření databázové struktury, import dat, analýza, export dat z databází a jejich úprava v excelu, mzdová třída 10, náklady na hodinu práce dle sazebníku 460 Kč, počet hodin 8; zaměstnanec OŘLZ, úprava dat, analýza, práce s daty z databází, komparace dat, ověřování a kontrola výsledků, mzdová třída 8, náklady na hodinu práce dle sazebníku 310 Kč, počet hodin 22; zaměstnanec OŘLZ, konzultace výsledků, mzdová třída 10, náklady na hodinu práce dle sazebníku 460 Kč, počet hodin 4. Výzva byla žadateli doručena dne 14. 3. 2023.

[5] Povinnému subjektu byla dne 16. 3. 2023 doručena stížnost žadatele datovaná dnem 14. 3. 2023, v níž žadatel namítal, že data byla vyhledána zaměstnancem Centra výpočetní techniky v příslušné databázi údajně za 8 hodin. Žadatel považoval požadavek na úhradu úkonů nad rámec prostého vyhledávání informací, konkrétně za úpravu dat a jejich analýzu, o niž nežádal, nebo za konzultace výsledků, kdy není zřejmé, s kým bylo co konzultováno, za neoprávněný. Žadatel se dále domníval, že smyslem zákonné úpravy hrazení nákladů je, aby povinnému subjektu nevznikaly zbytečné náklady. Povinné subjekty by tak měly předem odhadnout výši svých nákladů vzniklých při vyhledávání požadovaných informací a tuto odhadovanou výši nákladů žadateli oznámit. Žadatel by posléze úhradu uhradil a informace by byly povinným subjektem vyhledány a poskytnuty, nebo neuhradil a povinnému subjektu by žádné náklady nevznikly. Dle žadatele je však zřejmé, že povinný subjekt již informace vyhledal a zpracoval a vynaložení nákladů na vyhledání informace se tak již nedá zabránit. Dle žadatele by proto, aby byl naplněn smysl zákona informovat veřejnost o nakládání s veřejnými financemi, měl povinný subjekt vyhledanou informaci prostě zveřejnit.

[6] Povinný subjekt neshledal důvod pro změnu svého postupu a předmětnou stížnost postoupil společně se spisovým materiálem a stanoviskem dne 24. 3. 2023 Úřadu. Předložený spisový materiál následně k žádosti Úřadu povinný subjekt doplnil o doklady o doručení některých písemností.

II.

Procesní otázka určení nadřízeného orgánu

[7] Úřad se nejprve zabýval otázkou své příslušnosti k vedení řízení o stížnosti na postup povinného subjektu při vyřizování žadatelovy žádosti o informace.

[8] UPO je ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon č. 111/1998 Sb.“), veřejnou vysokou školou, a tedy povinným subjektem dle ustanovení § 2 odst. 1 InfZ.

[9] Úřad je v případě veřejných vysokých škol pro účely InfZ příslušným nadřízeným orgánem pouze pro oblast poskytování informací vztahujících se k jejich samosprávné působnosti. V případě, že žádost o informace směřuje do oblasti výkonu státní správy, je pro účely InfZ příslušným nadřízeným orgánem Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Lze v této souvislosti odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2015, č. j. 1 As 66/2015–33. Nejvyšší správní soud v případě veřejných vysokých škol dospěl k následujícímu závěru: *„Lze tedy shrnout, že správní řád nadřízený správní orgán pro rozhodnutí veřejné vysoké školy v samosprávné působnosti nestanoví. Z tohoto důvodu je na místě aplikovat § 20 odst. 5 zákona o poskytování informací, dle kterého nelze-li určit nadřízený orgán dle správního řádu, rozhoduje v odvolacím řízení o stížnosti ten, kdo stojí v čele povinného subjektu. V čele veřejné vysoké školy stojí podle § 10 odst. 1 zákona o vysokých školách rektor. Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že odvolacím orgánem ve věcech poskytování informací vztahujících se k samosprávné působnosti veřejných vysokých škol, a tedy i otázky mezd zaměstnanců veřejných vysokých škol (mimo mzdy rektora), je rektor.“*

[10] Zákonem č. 111/2019 Sb. došlo s účinností od 2. 1. 2020 ke změně ustanovení § 20 odst. 5 InfZ, kdy o stížnosti namísto toho, kdo stojí v čele povinného subjektu, nově rozhoduje Úřad.

[11] Vzhledem k tomu, že žadatelem požadovaná informace spadá do samosprávné působnosti povinného subjektu, je v tomto projednávaném případě k rozhodnutí o žadatelově stížnosti příslušný Úřad.

III.

Věcné posouzení stížnosti

[12] Žadatel ve své stížnosti sice výslovně neurčil, o jaký ze stížnostních důvodů ji opírá, avšak z jejího obsahu lze dovodit, že se má jednat o **stížnost dle ustanovení § 16a odst. 1 písm. d) InfZ**.

[13] Předně je třeba připomenout, že InfZ obsahové náležitosti stížnosti na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace nestanoví. Z povahy věci lze dovodit, že ze stížnosti musí být zřejmé, kdo ji činí, jakému povinnému subjektu je určena a jaké věci se týká. Pokud jde o povinnost tvrzení a povinnost důkazní, jde o základní principy spojené s jakýmkoli oprávněnými prostředky, třebaže u stížnosti nelze hovořit o povinnosti žadatele označit důkazy na podporu svých tvrzení, jako je tomu u účastníka správního řízení dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Je tedy v zájmu stěžovatele, aby své námitky proti postupu povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace vymezil co nejkonkrétněji a svá tvrzení doložil, resp. navrhl důkazy, je-li to v konkrétním případě nutné pro přezkoumání postupu povinného subjektu (srov. JELÍNKOVÁ, Jitka, TUHÁČEK, Miloš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím: praktický komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 233).

[14] Úřad na základě řádně, včas a oprávněnou osobou podané stížnosti přezkoumal postup povinného subjektu podle ustanovení § 16a odst. 7 InfZ. Úřad se v rámci posuzování předmětného případu v rozsahu požadovaném žadatelem zabýval tím, zda povinný subjekt uplatnil úhradu stanovených nákladů spojených s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informace řádně a ve lhůtě plynoucí z ustanovení § 17 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 14 odst. 5 písm. d) a odst. 6 InfZ, a dále tím, zda celková výše úhrady odpovídá znění ustanovení § 17 odst. 1 InfZ a nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím (dále jen „Nařízení vlády“).

[15] Úřad s ohledem na obsah předloženého spisového materiálu konstatuje, že povinný subjekt splnil svoji povinnost a zaslal žadateli oznámení o úhradě nákladů včas a v souladu s ustanovením § 17 odst. 3 věty první InfZ a vyrozuměl žadatele o možnosti uplatnění oprávněného prostředku proti stanovené výši úhrady.

[16] K tomu je však třeba poznamenat, že povinný subjekt ve svém oznámení o prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti ze dne 24. 2. 2023 chybně určil počátek lhůty pro vyřízení žádosti. Žádost byla povinnému subjektu doručena dne 11. 2. 2023. Bez ohledu na to, zda se jedná o všední den, víkend či svátek, lhůta pro vyřízení žádosti začíná povinnému subjektu plynout následující den po doručení žádosti, tedy dne 12. 2. 2023. Lhůta pro vyřízení žádosti by tak v souladu s pravidly pro počítání času uplynula dne 27. 2. 2023, jelikož poslední den lhůty připadl na neděli dne 26. 2. 2023. Ovšem vzhledem k tomu, že povinný subjekt prodloužil lhůtu pro vyřízení žádosti o deset dnů dle ustanovení § 14 odst. 6 písm. a) InfZ, uplynula v souladu s doktrinárními závěry lhůta pro vyřízení žádosti dne 8. 3. 2023. Pokud totiž patnáctý den „základní“ lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek, skončí základní lhůta pro vyřízení žádosti podle § 14 odst. 5 písm. d) InfZ až nejbližší následující pracovní den. I v tento den tak může být vyrozumění o prodloužení lhůty odesláno žadateli. V takovém případě je však nutné počítat prodloužení od konce základní

lhůty, tedy od patnáctého dne, a lhůta by tedy v takovém případě nepřekročila dvacet pět dní. Skutečnost, že vyznění o prodloužení lhůty lze učinit až nejbližší následující pracovní den nic nemění na tom, že se prodlužuje původní patnáctidenní lhůta a nikoli lhůta fakticky prodloužená tím, že její konec připadl na nejbližší následující pracovní den (srov. FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 720).

[17] Poskytnutím informace ve smyslu ustanovení § 17 odst. 3 InfZ je nutné rozumět její vydání v souladu se zákonem, tedy nejpozději ve lhůtách podle ustanovení § 14 odst. 5 písm. d) a odst. 6 InfZ, a proto i požadavek na úhradu nákladů musí být učiněn před uplynutím těchto lhůt, kdy v poslední den lhůty pro poskytnutí informace by mělo být oznámení alespoň odesláno, jinak povinný subjekt ztrácí na úhradu právo. Lze proto obecně shrnout, že povinný subjekt uplynutím lhůty pro poskytnutí informace ztrácí možnost žádat úhradu nákladů. Může přitom jít o případy, v nichž byl povinný subjekt při vyřizování žádosti zcela nečinný, nebo o případy, v nichž výzvu k úhradě nákladů učiní až po uplynutí lhůty pro poskytnutí informací (srov. FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1029–1030).

[18] Lze tak konstatovat, že **povinný subjekt** i přes chybné určení počátku lhůty pro vyřízení žádosti **žadatele vyzval k úhradě nákladů včas**, tedy dne 8. 3. 2023, a **právo na úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací tak povinnému subjektu nezaniklo**.

[19] Dále je možno sdělit, že vzhledem k tomu, že se v případě vyznění o prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti dle ustanovení § 14 odst. 6 InfZ (od 1. 1. 2023 již nikoliv § 14 odst. 7 InfZ, jak uvádí povinný subjekt) jedná o relativně neformální úkon činěný v řízení v prvním stupni, tedy při prostém vyřizování žádosti, který se s ohledem na ustanovení § 20 odst. 4 InfZ ustanoveními správního řádu řídí jen omezeně, je možno tento úkon zaslat žadateli na jeho e-mailovou adresu bez potvrzení přijetí písemnosti zprávou opatřenou zaručeným elektronickým podpisem. Totéž platí pro sdělení o stanovení výše úhrady, kdy ze soukromoprávní povahy náhrady nákladů vyplývá, že ani sdělení podle § 17 odst. 3 InfZ není rozhodnutím, a dokonce není ani úkonem v oblasti správního práva, nýbrž má povahu jakéhosi „návrhu na akceptování ceny služby“, tedy ceny za poskytnutí informace (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 34/2008-90 ze dne 21. 9. 2010). Teprve rozhodnutí o odložení žádosti při neuhrazení sdělené částky je vrchnostenským aktem, jímž je žadateli jeho veřejné subjektivní právo na informaci upřeno (srov. FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1029). Lze tak konstatovat, že povinný subjekt mohl žadateli za účelem rychlosti řízení zmíněné písemnosti zaslat na jeho e-mailovou adresu, přestože je mu z jeho úřední činnosti známo, že žadatel nedisponuje zaručeným elektronickým podpisem. Nejednalo se totiž o úkony, na něž se vztahují pravidla pro doručování písemností dle správního řádu.

Právní rámeček

[20] Dle ustanovení § 16a odst. 1 písm. d) InfZ platí, že „*stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace může podat žadatel, který nesouhlasí s výší úhrady sdělené*

podle § 17 odst. 3 nebo s výší odměny podle § 14b odst. 2, požadovanými v souvislosti s poskytováním informací“.

[21] Dle ustanovení § 17 odst. 1 InfZ platí, že „povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací“.

[22] Dle ustanovení § 17 odst. 3 a 4 InfZ platí, že „v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Součástí oznámení musí být poučení o možnosti podat proti požadavku úhrady nákladů za poskytnutí informace stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d), ze kterého je patrné, v jaké lhůtě lze stížnost podat, od kterého dne se tato lhůta počítá, který nadřízený orgán o ní rozhoduje a u kterého povinného subjektu se podává. Nesplní-li povinný subjekt vůči žadateli oznamovací povinnost podle odstavce 3, ztrácí nárok na úhradu nákladů“.

Aplikace na předmětný případ

[23] V ustálené aplikační praxi správních orgánů je neurčitý právní pojem „mimořádně rozsáhlé vyhledávání“ vykládán zejména jako případ činnosti, kdy je zapotřebí požadovanou informaci vyhledávat z více pramenů, sestavovat ji z různých podkladů, s čímž může být spojeno i shromáždění a prověření velkého množství informací, případně uskupení velkého množství dílčích údajů v případech, kdy je nutno postupovat v součinnosti více složek povinného subjektu, nebo kdy je nutná znalost kontextu celého případu, ke kterému se požadovaná informace vztahuje, a kdy není možno po povinném subjektu spravedlivě požadovat, aby tyto zvýšené náklady nesl s tím, že za vyhledávání informací lze považovat takovou činnost zaměstnanců povinného subjektu, která spočívá v identifikaci a následném shromáždění požadovaných informací a v navazujícím zpracování odpovědi na žádost, tedy v utřídění informací za účelem jejich předání žadateli.

[24] Mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací se pak rozumí situace, kdy shromáždění informací bude pro daný povinný subjekt představovat v jeho konkrétních podmínkách časově náročnou činnost, která se objektivně vzato vymyká běžnému poskytování informací tímto povinným subjektem. O zvýšenou aktivitu povinného subjektu se bude jednat typicky tehdy, jestliže zaměstnanec pověřený vyřízením žádosti bude nucen na delší dobu přerušit či odložit plnění svých ostatních úkolů a cíleně se po tuto dobu věnovat vyhledání informací. Mimořádně rozsáhlé vyhledání informací však nemůže být odvozeno od komplikovanosti vnitřního systému, přičemž tato případná komplikovanost zvyšující časové či personální nároky na vyřizování žádosti o poskytnutí informace nemůže jít „k tíži“ žadatele (srov. FUREK, Adam; ROTHANZL, Lukáš; JIROVEC, Tomáš *Zákon o svobodném přístupu k informacím: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1020).

[25] K otázce úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací se vedle četné judikatury Nejvyššího správního soudu vyjádřil též Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. III. ÚS 3339/20. V tomto nálezu mj. uvedl, že **na povinné subjekty jsou kladeny vysoké nároky, pokud jde o odůvodnění stanovení úhrady včetně důkladného a věrohodného popisu jednotlivých úkonů, které s poskytnutím informací či jejich vyhledáváním souvisí, a to včetně odůvodnění a doložení, že se skutečně jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací**. Pojem „mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací“ je neurčitým právním pojmem. V tomto ohledu je na povinném subjektu, aby

v kontextu konkrétních skutkových okolností posoudil, zda skutkový stav lze podřadit pod obsah neurčitěho právního pojmu či nikoli, a to v souladu s účelem ustanovení § 17 InfZ. **Dospěje-li povinný subjekt k názoru, že bude nutné provést rozsáhlé vyhledávání, přikročí buď k samotnému vyhledávání a zpracování informace, anebo, umožňuje-li to povaha vyhledávaných informací, využije tzv. kvalifikovaného odhadu, tedy vyhledávání pouze z jakéhosi reprezentativního vzorku vybraných podkladů.** V něm budou požadované informace dohledány a event. i zpracovány do podoby, v jaké je možné je poskytnout. Základem pro kvalifikovaný odhad je však vždy reálná skutečnost, tedy skutečný čas vynaložený na popsané činnosti, který dalším přepočtem na jednotky a následným převodem na celý rozsah podkladů může posloužit jako akceptovatelný kvalifikovaný odhad. Aby bylo i takto stanovené vyúčtování úhrady věrohodné a zejména přezkoumatelné, je nezbytné postup povinného subjektu náležitě popsat a doložit například formou úředního záznamu z mimořádně rozsáhlého vyhledávání do spisu. Ústavní soud se dále ztotožnil se závěrem vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, že náklady vzniklé v souvislosti s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací musí být vždy reálné (být ne zcela přesné) a nesmí sloužit k odrazování skutečných i potencionálních žadatelů vyžadovat informace od povinného subjektu (srov. též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2021, č. j. 1 As 281/2020-42, a ze dne 21. 6. 2017, č. j. 6 As 326/2016-32).

[26] Dále z povahy sazby jako obecného a zejména předběžného vyčíslení nákladů spojených s poskytováním informací vyplývá, že sazby často není možné určit s absolutní přesností, tedy tak, aby povinný subjekt byl vždy schopen „na korunu přesně“ prokázat způsob jejich kalkulace, a to nejen protože se jedná o odhad *pro futuro*, ale i protože většina těchto nákladů není evidována odděleně. Pro popsanou nemožnost absolutní přesnosti stanovení sazeb je proto třeba připustit, nelze-li určitou sazbu odvodit od nákladů, které povinný subjekt s odpovídající činností skutečně má, že daná sazba bude určena na základě objektivního, „rozumného“, kvalifikovaného odhadu nákladů, které povinný subjekt s danou činností zřejmě mít bude (srov. FUREK, Adam; ROTHANZL, Lukáš; JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1011).

[27] Z výše uvedeného vyplývá, že žadatelova námitka, že povinný subjekt se dopustil pochybení, když informace zpracoval a teprve poté požadoval úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, není důvodná, jelikož povinný subjekt má před vyčíslením požadované úhrady na výběr mezi zpracováním požadované informace či provedením tzv. „kvalifikovaného odhadu“.

[28] **Je úkolem povinného subjektu, aby do spisu o vyřizování žádosti řádně doložil, že se v daném případě skutečně jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, neboť v opačném případě nebude jeho nadřízený orgán schopen výši přezkoumat a nebude moci tyto náklady uznat.** Takové doložení je přitom zpravidla provedeno tak, že příslušní zaměstnanci, kteří se na vyhledání podíleli, vyčíslí dobu strávenou vyhledáváním požadovaných informací a v záznamu založeném do spisu popíší způsob vyhledání informací. Povinný subjekt kromě toho musí též prokázat, že se v daném případě skutečně jednalo o vyhledávání, které bylo mimořádně rozsáhlé, tedy musí objasnit, v čem spočívala jeho mimořádná rozsáhlost. **Odůvodnění mimořádné rozsáhlosti vyhledání informace je rovněž nutné uvést ve výzvě žadateli k úhradě nákladů podle § 17 odst. 3 InfZ** (srov. FUREK, Adam; ROTHANZL, Lukáš; JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1022).

[29] InfZ vychází z pravidla, že informace se až na výjimky poskytují, přičemž omezení či podmiňování poskytování informací podléhají restriktivnímu výkladu a musí být řádně

odůvodněny, kdy důkazní břemeno leží na povinných subjektech. Informace totiž mají být poskytovány aktivně, bezplatně k žádosti a až jako poslední možností je poskytnutí informací za přiměřenou úplatu. Jednou z výše uvedených výjimek je tak i úplatnost mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací, která souvisí s tím, že s ohledem na konkrétní podmínky u povinného subjektu a na množství požadovaných informací nebo jejich povahu bude vyhledání informací pro povinný subjekt zátěží nad míru obvyklou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2016, č. j. 5 As 35/2016–25). Povinný subjekt je proto povinen odůvodnit, proč se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací a nejde o vyhledávání běžné (zvláště, jde-li o informace potřebné k jeho každodenní činnosti). **V písemném oznámení o požadované úhradě musí povinný subjekt uvést, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena, tedy musí uvést nejen jednotkovou sazbu a počet hodin, po které by trvalo vyhledání informace, ale též náležitě odůvodnit, v čem mimořádná rozsáhlost vyhledávání spočívala** (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2017, č. j. 6 As 326/2016–32). Z odůvodnění rozhodnutí povinného subjektu tedy musí vyplývat, vyhledání jakých informací již pro povinný subjekt bude zátěží nad míru obvyklou a v čem toto zatížení spočívá.

[30] Jde-li o samotné stanovení výše úhrady, **musí být z výzvy povinného subjektu patrné, nejenom proč byla úhrada stanovena, ale i za co a jak**. Nepostačí prostý odkaz na sazbu násobenou odhadem času, který vyhledávání informace zabere, neboť **výše stanovené úhrady musí být přezkoumatelná co do důvodnosti, účelnosti a přiměřenosti jejího vyčíslení**. Povinný subjekt musí alespoň rámcově uvést, jaké jednotlivé úkony jsou pro vyhledání informace zapotřebí a kolik času na vyhledávání informace bude či bylo potřeba. Jak již bylo uvedeno výše, náklady vzniklé v souvislosti s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací musí být vždy reálné (byť ne zcela přesné) a nesmí sloužit k odrazování skutečných i potencionálních žadatelů vyžadovat informace od povinného subjektu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2021, č. j. 1 As 281/2020–42).

[31] **Tyto závěry nicméně nelze chápat tak, že by bylo možné požadovat náhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací kdykoliv**. K tomu, kdy lze úhradu dle § 17 InfZ vyžadovat, se Nejvyšší správní soud vyjádřil například v již zmíněném rozsudku ze dne 21. 7. 2017, č. j. 6 As 326/2016-32, ve kterém dovedl, že o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací půjde jen tehdy, jestliže s ohledem na konkrétní podmínky u povinného subjektu a na množství požadovaných informací nebo jejich povahu bude vyhledání informací pro povinný subjekt zátěží nad míru obvyklou. Mimo jiné též uvedl, že **„[p]okud ovšem vyhledání informace trvalo nepoměrně déle, než bylo k vyhledání informace objektivně nutné, a to pouze z důvodů zjevně nevhodného postupu povinného subjektu, nelze tuto skutečnost klást k tíži žadatele o informaci. [...] Po žadateli nelze spravedlivě požadovat úhradu za činnost povinného subjektu, která zjevně přesahuje míru objektivně potřebnou k získání a poskytnutí informace.“** Z toho je třeba též dovést, že pokud by měl povinný subjekt povinnost disponovat nejen dílčími informacemi, ale i bez žádosti informací souhrnnou, pak by nebylo možné požadovat náklady na vytvoření takové souhrnné informace po žadateli. Vyhledání informace by totiž v takovém případě nemělo být pro povinný subjekt zátěží nad míru obvyklou, neboť by ji měl mít již k dispozici.

[32] Je proto třeba rozlišit dvě možné situace v případě žádostí o souhrnnou informaci, která musí být získána zpracováním dílčích informací, ačkoliv zároveň povinný subjekt bude disponovat podkladovými informacemi (nebo má minimálně povinnost jimi disponovat), z nichž lze žadatelem požadovanou souhrnnou informaci vytvořit pouhým mechanickým vyhledáním a shromážděním údajů, které má povinný subjekt k dispozici. Nepůjde tedy o informaci novou, a povinný subjekt bude proto povinen ji poskytnout. Pokud bude

k vytvoření souhrnné informace třeba mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, bude moci povinný subjekt po žadateli o informace požadovat zpravidla úhradu podle § 17 InfZ. To však platí pouze tehdy, pokud povinný subjekt souhrnnou informací nedisponuje nebo nemá povinnost jí i bez žádosti disponovat. Jestliže naopak souhrnnou informací disponuje nebo má povinnost jí i bez žádosti disponovat, nemůže po žadateli úhradu požadovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2018, č. j. 9 As 257/2017-46).

[33] V nyní projednávaném případě lze konstatovat, že povinný subjekt nebyl povinen disponovat informacemi v žadatelem specifikované podobě, a informaci, kterou by bylo možno žadateli poskytnout, tak musel na základě podkladových materiálů vytvořit. Povinný subjekt v předloženém spisovém materiálu zahrnul dopodrobna zdokumentovanou e-mailovou komunikaci, která při zpracování požadované informace, kontaktování dotčených osob atd. v rámci povinného subjektu probíhala. V této relaci si Úřad dovoluje zmínit příspěvek vedoucí Oddělení řízení lidských zdrojů povinného subjektu ze dne 21. 2. 2023, tedy předcházející prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti povinným subjektem: „na základě detailní analýzy rozsahu a charakteru požadovaných informací jsem nucena Vám sdělit, že není reálné veškeré informace uspokojivě připravit do daného termínu. Momentálně tato data nemáme k dispozici a nejsou součástí žádné statistiky, kterou bychom v rámci PaM agendy běžně připravovali. Bude tedy nutné připravit sestavu v SAPu, dále sloučit jednotlivá data do xls tabulky, vše anonymizovat a zajistit kontrolu poskytovaných údajů. To vše ve velkém objemu. Pro splnění požadovaného potřebuji součinnost personalistky, mzdové účetní, a dr. M(...), zodpovědné za SAP, které musí vedle toho plnit své standardní pracovní úkoly spojené s blížícím se koncem měsíce, kontrolou administrativních podkladů pro mzdy a řešením pracovněprávních změn. Žádáme tedy tímto o prodloužení lhůty“, a následně ze dne 8. 3. 2023: „níže odesílám konkretizaci činností souvisejících s přípravou podkladů požadovaných pro žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb. Původní email přikládám také níže. Kolegyně K(...), jako vedoucí pracovník pro oblast mezd, připravila veškerá data v rozsahu, který specifikuje níže. Přesně, jak kolegyně uvádí, jednalo se o komplikovanou selekci, extrakci a zpracování dat, které v podobě a rozsahu, ve kterých byly požadovány, nejsou běžně dostupné z jednoho zdroje. Kromě zapojení paní K(...) jsem se za OŘLZ podílela na zpracování i já, a to jak v přípravné fázi, kdy byla potřeba analyzovat požadovaná data a ve spolupráci s CVT identifikovat správné nastavení sestav v SAPu, předat následně jasné zadání kolegyni K(...), dále s ní komunikovat jednotlivé kroky zpracování dat. Moje role byla také kontrolní, jednalo se o velké množství dat, se kterými se pracovalo ručně, s vysokým rizikem chyby a úniku osobních informací, proto byl nutný dohled v každé fázi přípravy. Celkový počet hodin nad rámec běžných činností: 4“.

[34] Dále je třeba odkázat na výše odkazované emailové zprávy vedoucí pracovnice pro oblast mezd povinného subjektu, z téhož dne, v nichž je uvedeno: „popis prací probíhajících pro splnění zadání. Děkani – zjištění na fakultách jména předešlého děkana a jeho funkční období, dále práce v SAP, hledání osobních čísel a mzdových listů po jednotlivých osobách a obdobích, ruční výpočet objemu mezd u kratších období. RUP – prohledávání možných sestav k použití ze SAPu, konzultace s p. Š(...) (pozn. Úřadu: referentka pro oblast mezd). Příprava podkladů za jednotlivé roky, převod do excel. tabulky, komplikovaná úprava tabulky za osoby a ne osobní čísla (součet úvazků a hrubých jmen při dvojkových číslech, někteří jedinci v dané tabulce měli opakované řádky, které jsem také musela mazat), kontrola úvazků podle HR SAP, ruční výpočet při změně úvazku, součinnost s dalšími výstupy (nástupy a výstupy z personalistiky) pro sloupec počet měsíců, doplňování a konečná úprava tabulek pro výstup. Tarifní třída K(...) M(...) Ještě počet odpracovaných hodin: 22“.

[35] Přestože takto detailní odůvodnění provedených prací jednotlivých zaměstnankyň Oddělení řízení lidských zdrojů povinného subjektu ve výzvě k uhrazení mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací ze dne 7. 3. 2023, zn. PR 131/2023, absentuje, rozsah prací v tam uvedené tabulce odpovídá pracím blíže rozvedeným ve výše citovaných e-mailech. Úřad proto dospěl k závěru, že práce pracovníků Oddělení řízení lidských zdrojů povinného subjektu spočívající v mimořádně rozsáhlém vyhledávání informací jsou jak ve spisu, tak ve výzvě k provedení úhrady, dostatečně odůvodněny.

[36] Totéž nelze konstatovat o odůvodnění osmihodinové pracovní dotace zaměstnankyně Centra výpočetní techniky povinného subjektu. Ve spisu totiž lze nalézt pouze zprávu ředitele Centra výpočetní techniky povinného subjektu, ze dne 21. 2. 2023: „za CVT předpokládám jeden člověkoden dr. M(...). (...)“. Dále je možno odkázat na výše citovanou e-mailovou zprávu vedoucí pracovnice pro oblast mezd povinného subjektu, ze dne 8. 3. 2023. V této zprávě jsou sice zmíněny jak samotná paní K(...), vedoucí pracovnice pro oblast mezd povinného subjektu, tak RNDr. M(...), vedoucí oddělení informačních systémů Centra výpočetní techniky povinného subjektu, jejich individuální podíl na zpracování dat však není jednoznačně určen ani rozdělen. V předkládací zprávě povinného subjektu ze dne 23. 3. 2023, zn. PR 131/2023, je hlubší zmínka o práci provedené zmíněnou zaměstnankyní Centra výpočetní techniky povinného subjektu, ovšem pouze v omezeném rozsahu, a to: *„žádané informace byla potřeba získat z elektronické databáze, tj. vytvořit sestavy ze systémů SAP. Následně bylo potřeba požadované informace upravit, vytvořit databázové struktury a importovat dat. Zaměstnanec Centra výpočetní techniky pracoval s daty v databázi tak, aby získal export dat z této databáze, která následně upravil do podoby informací, se kterými poté pracoval zaměstnanec Oddělení řízení lidských zdrojů“*. Je tak třeba objektivně konstatovat, že osmihodinová dotace zaměstnankyně Centra pro výpočetní techniku povinného subjektu pro práci na mimořádně rozsáhlém vyhledávání informací nebyla povinným subjektem dostatečně odůvodněna. Výše stanovené úhrady za práci provedenou zaměstnankyní Centra výpočetních technologií povinného subjektu tak dle Úřadu nebyla přezkoumatelná co do důvodnosti, účelnosti a přiměřenosti jejího vyčíslení. **Úřadu proto nezbylo než úhradu snížit o úhradu požadovanou za práci provedenou zaměstnankyní Centra výpočetní techniky povinného subjektu, tedy o 3680,- Kč.**

[37] K žadatelově námitce, že lze požadovat úhradu pouze za samotné vyhledání informací, nikoliv už za jejich zpracování do žadatelem požadované podoby a za související činnosti, jako jsou konzultace apod., je třeba konstatovat, že tato žadatelova námitka není důvodná. Za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací totiž lze při řádném zdůvodnění považovat nejen samotné vyhledání informací, které samo o sobě často zabere pouhou frakci časové dotace prací potřebných pro vytvoření informace v požadované podobě, ale též zpracování dohledaných podkladových dat do žadatelem specifikované podoby. A to z toho důvodu, že povinné subjekty často data v žadatelem požadované podobě jako taková neevidují. Podkladová data je tedy často potřeba vyhledat, shromáždit, zpracovat a upravit tak, aby odpovídala obsahu podané žádosti. Povinné subjekty jsou totiž vázány obsahem podané žádosti. Pakliže je žádost jasná a srozumitelná a lze na ni odpovědět, je povinný subjekt povinen informace v požadované podobě poskytnout, pakliže by jejich poskytnutí nebránil jeden (či více) ze zákonných důvodů či výjimek. Povinný subjekt není povinen odhadovat úmysly žadatele ani poskytovat informace pod, nad nebo mimo rámec žádosti. Pakliže tedy zpracování dohledaných dat do finální podoby vyžadovalo jejich vyhledání, úpravu, kontrolu a konzultace s dalšími pracovníky povinného subjektu, lze toto dle mínění Úřadu zahrnout pod neurčitý právní pojem „mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací“.

[38] K tomu lze podpůrně odkázat na již zmiňovanou předkládací zprávu povinného subjektu, kde je k popisu nutných prací pro zpracování dohledaných dat do žadatelem specifikované podoby uvedeno: „*žádané informace byla potřeba získat z elektronické databáze, tj. vytvořit sestavy ze systémů SAP. Následně byla potřeba požadované informace upravit, vytvořit databázové struktury a importovat data. Zaměstnanec Centra výpočetní techniky pracoval s daty v databázi tak, aby získal export dat z této databáze, která následně upravil do podoby informací, se kterými poté pracoval zaměstnanec Oddělení řízení lidských zdrojů. Zaměstnanec Oddělení řízení lidských zdrojů databázi doplňoval o informace získané z jiných databází, data ověřil a zkontroloval výsledky a tyto výsledky konzultoval se svým vedoucím zaměstnancem tak, aby bylo zamezeno případným chybám v poskytnuté informaci. S ohledem na objem a strukturu požadovaných informací nebylo možné získat žadatelem žádaná data prostřednictvím pouhé extrakce dat z elektronického systému, kterým povinný subjekt disponuje, ale zaměstnanec Oddělení řízení lidských zdrojů musel tato data zanesená do tabulek ručně doplňovat a kontrolovat (zejména v případech, kdy musel kontrolovat a upravovat data na žadatelem žádané průměrné hodnoty), komplikovaně upravovat tabulku do podoby žadatelem žádané informace na osoby, nikoliv osobní čísla (tj. muselo dojít k součtu úvazků a hrubých mezd při dvojkových číslech, kdy některé osoby měly v tabulce vytvořené z databáze několik řádků), a to v celkovém počtu téměř 1 000 zaměstnanců Rektorátu UP (souhrnný počet zaměstnanců Rektorátu UP za žadatelem žádané období 4 let) a dále pak informace ohledně výše mezd osob v pozici rektora, kvestora, děkanů jednotlivých fakult UP a ředitele vysokoškolského ústavu, a to vše za období několika let“.*

IV. Závěr

[39] S ohledem na výše uvedené tedy Úřad konstatuje, že žadatelovu stížnost shledal **částečně důvodnou**, neboť povinný subjekt řádně neodůvodnil osmihodinovou dotaci práce provedené zaměstnankyní Centra výpočetní techniky povinného subjektu při mimořádně rozsáhlém vyhledání informací. Povinný subjekt však dle názoru Úřadu dostatečně popsal o odůvodnil nutné procesy a práci provedenou zaměstnanci Oddělení řízení lidských zdrojů povinného subjektu. Vzhledem k uvedeným skutečnostem Úřad požadovanou výši úhrady v souladu s ustanovením § 16a odst. 7 písm. b) InfZ snížil o částku požadovanou za mimořádné vyhledávání informací zaměstnankyní Centra výpočetní techniky povinného subjektu, tedy na částku 8 660,- Kč.

[40] S ohledem na výše uvedené bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 16a odst. 9 InfZ nelze odvolat.

Praha 19. června 2023

Mgr. Lenka Kopřivová
vedoucí oddělení rozhodování

Rozdělovník:

1. Tomáš Furst, Polská 52, 772 00 Olomouc e-mail: tomas.furst@seznam.cz
2. Univerzita Palackého v Olomouci, Křížovského 8, 771 47 Olomouc, IDDS: ffsj9ei